SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 18. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 4 Dec. 1905. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 25:e Årg.

Astrid Ydén.

För ett par veckor sedan hade man här, såsom vår redogörelse »från scenen och konsertsalen» visar, det ovanliga nöjet att få höra en framstående harpist, nämligen fröken Astrid Ydén, som den 21 nov. gaf en konsert i Musikaliska akademiens stora sal. Harpan är ett svårspelt, ömtåligt och dyrt instrument samt icke så »praktiskt» som t. ex. violinen och pianot. Det är derför icke så många, som egna sig åt behandlingen af detsamma. I orkestern är harpan nu mera nödvändig, men som solo- och virtuos-instrument förekommer den mera sällan. Här i hufvudstaden har man dock på senare tider fått höra nuvarande harpisten i hofkapellet herr Lang, äfvensom hans fru, född Nordquist, deltaga som harpsolister på konserter, ådagaläggande en högt stående talang.

I behandlingen af harpan har fröken Ydén nått en virtuositet och konstnärlighet af hög rang, såväl i afseende på teknik som instrumentets beherskande till uttryck af smakfullt föredrag. Det är ju ock så poetiskt, detta instrument, som med österländska anor från tusentals år tillbaka af fromheten och fantasien är satt i händerna på sjelfva englarne, och som med sina löpningar af brutna ackord, sina mystiska flageoletter i pianissimo rikta tankarna åt »sferernas harmoni». Harpan har dock i det hela ej så stor och omvexlande musikalisk räckvidd, och litteraturen för densamma är kvalitativt fattig. Beträffande komponister för instrumentet erinra vi oss af de mera bekanta namnen,

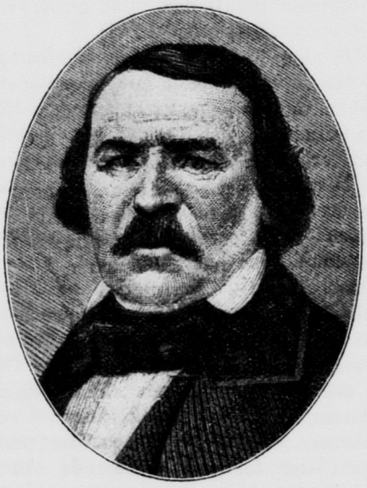

A. E. Pratté.

Astrid Ydén.

Godefroid, Oberthür, Hasselmanns och framför allt Parish Alvars, den engelske, 1808 födde och 1849 i Wien aflidne berömde harpvirtuosen, som var mycket produktiv och framstående komponist för sitt instrument samt tillika framstående pianist. Om en svensk harp-virtuos och komponist, Pratté, följer här en särskild uppsats. Till dessa namn kunna naturligtvis af dem, som äro initierade i facket, läggas flera nyare, såsom man äfven finner af fröken Ydéns program, hvilket för öfrigt var för en harpkonsert ovanligt gediget.

Detta program vilja vi nu, beträffande konsertgifvarinnans egna nummer här anföra. Första numret utgjordes af en brillant »Fantasie» af ingen mindre än Camille Saint-Saëns, som äfven arrangerat en »Gavotte» af Bach för harpa, tillhörande programmets 2:a afdelning för harpsolo. I detta förekom vidare en »Gigue» af Händel-Thomas, »Autumn» af Thomas och »Serenade» af Kastner. Thomas är en ansedd engelsk harpist, af hvilken fröken Ydén tagit lektioner. Kastner är en bekant tysk harpvirtuos. Slutnumret utgjordes af en »Grand Study» af Paris Alvars, ett, såsom namnet antyder, ganska fordrande stycke. Fröken Ydén ackompanjerade dessutom den biträdande sångerskan, fröken Maja Köhler, till en engelsk och skotsk sång samt ett par svenska folkvisor.

Fröken Ydéns spel intresserar mycket genom virtuosmessig och smakfull behandling af hennes instrument, särskildt voro hennes högsta toner, på de korta strängarne, ovanligt klangfulla.

Astrid Ydén, tillhörande ett

Med detta nummer följer till tidningens årsprenumeranter musikbilaga, Tonminnen för piano: *Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla*

musikaliskt grosshandlarehem här i hufvudstaden och bördig från Sundsvall, växte, så att säga, upp i tonernas värld. Hennes moder, pianist och violinist, hade idkat studier vid musikaliska akademien. Der började också dottern vid 13 års ålder sina harpstudier för Joseph Lang. Efter grundliga studier, bland annat i pianospelning för Richard Andersson och professor Barth i Berlin begaf hon sig om hösten 1902 till London för att under ledning af den ofvan nämnde harpvirtuosen John Thomas fullkomna sig i harpspelets konst. Redan i jan. 1903 eröfrade hon London Academy of Music's silfvermedalj och blef samma år Associate of Royal College of Music. Hon hvilade dock ej på dessa lagrar utan ingick som elev vid Royal Academie of Music, der hon under halftannat år studerade såväl harpspelning som andra ämnen. Förra året vann hon graden of Licentiate vid denna akademi.

I London har fröken Ydén genom sin talang väckt stor uppmärksamhet och uppträdt på flera ansedda musiktillställningar, bland annat inför medlemmar af den kungliga familjen. Under maj månad i år gaf hon egen konsert i Salle Erard i London under beskydd af prinsessan Margareta af Connaught, nu mera hertiginnan af Skåne, och rönte mycket bifall af den talrika publiken likasom smickrande erkännande af kritiken. Fröken Ydén är väl sålunda den enda svenska harpist, som i utlandet väckt uppmärksamhet efter vår utmärkta harpvirtuos Adolf Sjödén, som för 12 år sedan gick ur tiden och under senare delen af sin lefnad verkade och var bosatt i utlandet.

A. E. Pratté.

Då vi nu kommit i tillfälle att omnämna en kvinlig svensk harpist i vår tid, må också erinras om en manlig sådan, vida bekant både här och i utlandet, nämligen Antoine Edouard Pratté, som för jemt trettio år sedan i maj månad lemnade detta jordiska. Namnet, som uttalades med tonvikt på första stafvelsen, ser ut att vara franskt, men fransman var icke den man som bar det. Nej, svensk ville han kalla sig, ehuru han ej var det till börden, såsom följande korta lefnadsteckning visar.

Antoine Edouard Pratté var född den 22 nov. 1799 i staden Hajda, i Böhmen. Som ung gosse kom han hit till Sverige med sin far, som förevisade en marionetteater, och sonen spelade dervid s. k. Davidsharpa, redan då röjande stora musikaliska anlag. Fadern var mycket brutal och sträng samt misshandlade gossen, så att denne från Danmark, der de då vistades, vid 15 års ålder rymde öfver till Sverige, som nu blef hans andra fädernesland. En betydlig del af sitt lif tillbragte han i Östergötland och utvecklade sin talang som exekutör på harpa i en så hög grad, att han på sin tid räknades såsom en af Europas förnämsta harpister, hvilket åtagalades på många och vidsträckta konsertresor såväl i vårt land som i utlandet. Äfven Prattés kompositioner omnämnas med beröm, och i synnerhet hans stora förmåga att instrumentera. Utom en mängd kompositioner för sitt instrument, konserter, fantasier etc., har han skrifvit »Stormnatten, idyllisk symfoni för stor orkester», uppförd på en hans konsert i Stockholm 1852; »Fridsröster», (ord af Tegnér) för kör och orkester, »Napoleon på S:t Helena» (ord af Nicander), melodram med körer och stor orkester.

Pratté uppträdde äfven som musikalisk skriftställare med en mot Ole Bull riktad broschyr: »Upartisk dom over violinspillern Hr Ole Bulls i Christiania d. 10 dec. 1842 gifne konsert etc» (Kristiania 1843).

De sista åren af sin lefnad tillbragte den gamle konstnären på landtegendomen Odensnäs, i Vreta klosters församling, der han var vänligt omhuldad, och här slutade han sina dagar d. 23 maj 1875. En vecka derefter skedde hans begrafning, hvarvid utfördes en af honom sjelf komponerad melodi till psalmen 485.

Pratté blef 1850 ledamot af Musikaliska akademien i Stockholm och var riddare af franska Hederslegionen. Bland hans elever må nämnas den förra året i hög ålder aflidna fru Pauline Åbman, f. d. harpist i hofkapellet och lärarinna vid musikkonservatoriet, samt den i det föregående nämnde Adolf Sjödén.

Fr. J. H.

Några Pratté-minnen

af *Fr. J. Huss.*

Personlig bekantskap med Pratté hade den, som skrifver dessa rader, tillfälle att göra under barna- och ungdomsåren på 1840- och 1850-talet. Min far, provinsialläkare i residensstaden Mariestad, var god violinist, stor musikvän och intresserad af att vara en hjelpreda för i staden gästande teatersällskap och konsertgifvare. Pratté hörde också till hans intima konstnärsbekantskaper, och när den berömde harpisten kom att konsertera i staden, var han en gifven gäst i vårt hem. Vi barn voro mycket förtjusta när »farbror Pratté» förebådade sin ankomst och hade mycket brådtom att skynda ut på gatan och välkomna honom, då han anlände i sin stora landeau, rymlig nog att äfven hysa hans »gullharpa» — »min hustru», som han kallade den. Någon annan gemål hade han aldrig haft. En gång anländ gjorde han sig ej så brådtom, men för mig och syskonen var det en fröjd att få lyssna till det härliga harpspelet och vi fingo också alltid biljetter till hans konserter.

I konsertsalen tog sig konstnären präktigt ut. Den starkt byggda, rätt ståtliga figuren med det energiska utseendet och svarta, s. k. polkahåret, såsom porträttet visar (eget eller peruk, lemnar jag osagdt), gjorde intrycket af en stor artist. Dertill var sammetskragen på fracken prydd med en pressad lyra — musikaliska akademiens uniform — och kring halsen nedöfver bröstet hängde en storlänkig guldkedja, som jag tror han fått af kung Carl Johan; på fingrarne blänkte ringar, deribland en strålande juvelring, present af någon tysk furstinna. Hans spel väckte alltid stor förtjusning.

En hög tanke om sig sjelf hade nog konstnären, men »hans fåfänga var» — såsom det heter i nekrolog öfver honom — »af samma oskyldiga slag som barnets, i hvars öga en grann leksak glindrar». Pratté hade rest mycket och hade åtskilligt, mer eller mindre trovärdigt, att berätta om sina resor. Hans språklåda var rik och öppnades gerna. Om sin hederslegion visste han berätta att konung Ludvig Filip egenhändigt fäst den i hans knapphål.

Pratté vistades stundom på stora landtegendomar i egenskap af lärare i harpspelning för unga döttrar i förnäma och förmögna familjer. En vacker sommar hade jag sålunda nöjet att vara tillsammans med honom på en egendom ett par mil från Mariestad, då han der en tid informerade en dotter till brukspatron W. Min far var god vän med denne och läkare hos familjen. Sjelf vistades jag der som informator och var i den älskvärda och talrika familjekretsen betraktad som »barn i huset». Midt i den stora byggnaden, belägen på en udde i Venern, var en hög hvälfd stenhall med portar åt den rymliga, af trädgården och alléen begränsade gårdsplanen, som sluttade nedåt sjön, mellan hvars holmar man hade utsikt åt öppna sjön. I denna hall, ett ypperligt musikrum, nedflyttades ofta under de sköna sommarkvällarna den präktiga harpan och Pratté satte sig der att spela och fantisera inför sitt andäktigt lyssnande auditorium. Hvad man särskildt gerna hörde var hans »Variationer öfver svenska folksången», (»Bevare Gud vår kung») liksom hans »Fantasi öfver svenska folkvisor». Romantiska stunder af skön konst och natur i förening. Äfven jag försökte mig, efter hans önskan, på den ädla »harpoleken», men hade ej vidare tid att på allvar egna mig deråt; jag fick ha nog af pianot och meddelande af lektioner på detta instrument.

Efter slutad vistelse och informering i nämnda familj reste Pratté till Mariestad, der han gaf en konsert på dervarande teater och då jag fick biträda honom i en duett för harpa och piano, komponerad af honom. Strax

efter konserten begaf han sig, som jag vill minnas, till Stockholm. Sedan återsåg jag »harpokungen» blott en gång, då vi händelsevis möttes på Fredsgatan här i hufvudstaden.

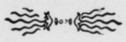

Om Musiken som uttrycksmedel.*

Ett litet bidrag till tonkonstens estetik

af

C—l L.

(Forts. fr. n:o 17).

När vi genom talspråket meddela hvarandra våra tankar, betjena vi oss af ord — ljudförbindelser, hvilka, hvad de under språkets tidigare skeden må hafva varit, säkerligen i ett utveckladt kulturspråk användas som blotta tecken, konventionella tecken hvilkas betydelse vi efter hand inlärt.

Det låter sig visserligen göra att sammanställa toner till dylika tecken. Sådana äro de signaler, som i fält eller vid militära öfningar gifvas af hornblåsare, tonförbindelser med på förhand bestämd betydelse. Men här verka tonerna icke som egentlig musik, utan blott som ett medel att öfverföra befallningar. Vid det rent musikaliska intryck, de kunna göra, ligger icke alls någon vikt, äfven om de, hvilket ju plägar vara fallet, äro så sammanställda, att dessa signaler icke låta rent af obehagligt. Gifvet är, att af dylika tecken kan bildas ett slags språk — i sjelfva verket utgöra hornsignalerna ett sådant, fast yttterst fattigt och ofullkomligt —, och att de sålunda kunna tjena som medel att uttrycka tankar. Men egentlig musik blir detta icke. Deremot kan verklig musik uppstå, om man lyckas åvägabringa ett inre sammanhang mellan toner och tankar. Ett dylikt sammanhang kan emellertid icke bestå i något annat än en motsvarighet mellan den stämning, som inlägges i tonerna, och den känslostämning, som hos tonsättaren beledsagar de ifrågavarande tankarna. Förhåller det sig så, lärer det icke vara möjligt för åhöraren att från tonerna sluta till tankarnas innehåll, så framt ingenting finnes, som jemte musiken kan tjena honom till ledning. En sådan ledning kan stundom ligga i de omständigheter, under hvilka musiken kommit till. I ett af sina bref talar Mendelssohn om sitt sammanträffande med friherrinnan Dorothea von Ertmann, en af Beethovens väninnor, till hvilken denne dedicerat pianosonaent i a-dur op. 101. Hon berättade för honom åtskilliga anekdoter om den berömde tondiktaren. Bland annat omtalade hon, hurusom hon en gång på inbjudning af Beethoven gjorde denne ett besök, då hon förlorat ett af sina barn och i anledning deraf var försänkt i djup sorg. Han satte sig, berättade hon, vid klaveret och sade: »Vi skola nu tala med hvarandra i toner». Mer än en timme spelade han derefter för henne och, som hon uttryckte sig, »sade henne allt och gaf henne äfven till sist tröst». Det är klart, att de förhandenvarande omständigheterna kunde sätta åhörarinnan i stånd att beträffande det hufvudsakliga följa den spelandes tankegång. Men det är ock klart, att uppfatttningen förmedlats af de vexlande stämningar, som uttryckte sig i musiken. Hade personer, som icke kände till situationen, varit närvarande, hade de väl rönt intryck af dessa stämningar, men skulle helt visst icke kunnat ana, hvad det var, som Beethoven ville säga, icke ens, att han hade någon särskild mening med sitt spel*). En vägledning till uppfattning af de tankar, för hvilka sådan musik, hvarom nu är tal, är ämnad att tjena till uttryck, kan äfven lemnas genom en *öfverskrift*. Härmed äro vi inne på frågan om den s. k. programmusiken, som just i vår tid är så modern.

Med program i den betydelse, i hvilken ordet här förekommer, menar man ett mer eller mindre utförligt angifvande af ett musikstyckes innehåll, af meningen med musiken. Af programmusik kan man tänka sig många olika arter. Här komma endast vissa hufvudslag i betraktande, nemligen 1) musik, i hvilken tonkonstnären försökt inlägga ett bestämdt tankeinnehåll; 2) s. k. tonmålning, musik, hvars syfte är att gifva en föreställning om något yttre; 3) musik, hvars uppgift är att skildra stämningar, själstillstånd. Om det förstnämnda slaget är redan sagdt hvad som kan vara nödigt att säga. Jag vill här tala om hvad man plägar kalla tonmålning.

Som jag ofvan sökt visa, ha melodier ett slags gestaltning och förete sålunda en viss motsvarighet till kroppsliga föremål. Man skulle derför kunna tro det vara möjligt att skapa tonbilder, som påminde om bestämda yttre ting. Men olikheten mellan dessa båda slag af företeelser är emellertid så stor, att det svårligen kan lyckas att genom toner framkalla för en åhörares fantasi föreställningar om kroppsliga ting, så framt fråga är om orörliga sådana. På sin höjd kan genom en lätt antydning något karakteristiskt drag framhållas. Deremot lämpar sig yttre rörelse, vexling och förändring, vare sig i naturen eller inom menniskoverlden, i viss mån för musikalisk skildring, hvilket beror derpå, att ett musikstycke utvecklar sig, rör sig framåt i tiden under ständig växling. Musiklitteraturen företer ju också en stor mängd tonmålningar af sådant slag: bataljstycken, skildringar af stormar, åskväder o. d. Bland allbekanta exempel nämner jag Beethovens »Slaget vid Vittoria»; fjärde satsen af samme mästares pastoralsymfoni: »Gewitter, Sturm»; slutet af Haydns »Sieben Worte des Erlösers» med öfverskrift: »terremoto». Tonmålning finna vi väl också i Mendelssohns uvertyr »Hebriderna» eller »Fingals Höhle», i hvilken tonsättaren synes ha velat skildra, huru hafsvågorna än mer stilla, än våldsamt brusande rulla in i grottan; samt i andra satsen af nyssnämnda symfoni: »Scene am Bach», der 8- och 16- delarna i stråkkvartettens mellanstämmor väl skola häntyda på vattnets rörelse. — Vid utarbetandet af tonmålningar kan tonsättaren försöka att antydningsvis efterbilda enskilda ljud: åskans, kanonens dån, näktergalens, vaktelns toner. Men lägger han an på fullständig härmning, så öfverger han konstens område. Att medelst musikinstrument åstadkomma verklig illusion är sällan möjligt. Låter det sig i enskilda fall göra — såsom det t. ex. kan gå för sig att rätt naturligt efterbilda gökens toner —, så blir intrycket af sådan musik skäligen prosaiskt. Af den poesi, som stundom kan ligga i gökens enformiga sång, då den en stilla sommarafton höres från en skogsdunge, märker man ingenting, då alldeles liknande toner i konsertsalen frambringas af ett blåsinstrument. I stället för att dervid känna något tecken till rörelse är man snarare böjd att dra på munnen. Beethoven låter oss, som bekant, i en afdelning af sin pastoralsymfoni — »scen vid bäcken» — höra en liten trio af vaktel, näktergal och gök (oboe, flöjt och klarinett), och han har till och med för säkerhets skull i partituret satt ut de tre fåglarnas namn. Men i ett samtal med sin vän Schindler har han sjelf betecknat denna lilla episod af det berömda tonstycket som endast ett skämt. Visserligen fäster han i sammanhang härmed Schindlers uppmärksamhet på ett i nämnda symfonisats förekommande motiv, som enligt hans försäkran temligen tydligt återgifver en viss annan fågels sång. Men detta motiv, som utgöres af en uppåtstigande tongång i 16-delar, och som först höres i 58:de takten, hvarest det frambäres af en flöjtstämma, derefter uppträder i olika, lägre och högre, stämmor — altviol, klarinett, fagott, violin — och i olika tonarter, har icke alls prägeln af fågelsång, hvarför de ställen, å hvilka det är kontrapunktiskt inväfdt, göra ett rent musikaliskt intryck och icke i någon mån låta ana, att någon särskild tonhärmning varit af komponisten åsyftad. Den ifrågavarande sångfågeln — enligt Beetho-

*) Denna som broschyr förut utgifna intressanta uppsats har med författarens medgifvande i Sv. M. T. intagits. Red.

*) Då jag anfört Beethovens improvisation vid detta tillfälle som exempel på musik, ämnad att uttrycka tankar, så har jag gjort det på grund af orden »tala med hvarandra i toner» och »han sade mig allt och gaf mig till sist äfven tröst». Men jag medgifver, att dessa ord äfven kunna uppfattas i oegentlig mening, och att Beethoven måhända icke åsyftat något annat än en efter situationen lämpad stämningsmusik.

vens uppgift var det en art af »Goldammer» (gulsparf) — nämnes ej heller i partituret. — Öfver hufvud kan man väl om tonmålningar säga, att de — så moderna de för närvarande äro — utgöra en afart af musiken, en lägre genre. Ty dels blir målningen alltid högst ofullkomlig, kan aldrig få en sådan grad af åskådlighet, att åhöraren utan ledning af programmet skulle kunnna förstå, hvad det är, som tonsättaren velat skildra; dels är menniskans inre känsloverld, hennes själslif det egentliga föremålet för tonkonstens skildringar och ett mycket värdigare, mer intresseväckande föremål, så visst som menniskan står öfver naturen, det andliga öfver det kroppsliga.

Hvad jag nu i fråga om programmusik sagt om s. k. tonmålningars relativt ringare konstvärde, gäller icke om sådana i ackompanjemang till större eller mindre sångstycken. Här — ja äfven i sjelfva sångstämman eller sångstämmorna — kan tonmålning mycket ofta vara på sin plats, liksom den är mycket använd. Förutsatt, att den är med konstnärlig smak anbragt, är den, enär ord och toner omedelbart följas åt, lätt att till syftning fatta och bidrager då väsentligen till att göra intrycket af texten och musiken lifligare. Men äfven för dylik tonmålning bör det gälla som regel, att den aldrig får öfvergå till fullständig härmning af ljud, så framt icke meningen är att göra ett komiskt intryck. En annan vigtig regel är, om jag icke misstager mig, att tonsättaren helst bör använda enkla medel, icke onödigtvis hopa tonmassor och tonfigurer.

(Forts.)

Musikbref från Göteborg.

Orkesterföreningens konserter lägga alltjämt beslag på den musikintresserade allmänhetens i vår stad uppmärksamhet. Det vackra företaget går alltsjemt framåt och tillvinner sig allt allmännare intresse, trots — eller kanske snarare genom — det motstånd som på vissa håll gör sig gällande. Ty man vet ju, att ingenting blir så intressant som en sak, om hvilken delade meningar råda. Om dessa meningar förestafvas af mer eller mindre vackra grunder, är en sak, som allmänheten ej bekymrar sig om. Att orkesterns sammansättning är god har till och med en af motståndarnes förnämsta auktoriteter offentligen erkänt och efter detta medgifvande torde det ovederhäftiga pratet om andra och tredje klassens musiker vara reduceradt till sitt sanna värde. Det ofta framhållna faktum, att dirigenten varit anförare för ett musikrestaurantkapell (hvilket för 20 år sedan var fallet), torde, då det användes i nedsättande afsigt, fullständigt förfela målet, då det ju tvärtom är ett bevis på stor duglighet att från en så ringa början ha arbetat sig upp till en ansvarsfull och ansedd ställning.

Den som lugnt och lidelsefritt ser på saken, kan endast konstatera, att allt hittills är godt och väl och att företaget utvecklar sig i den rätta riktningen. Programmen äro i det stora hela väl valda; under den månad, som förflutit sedan mitt sista bref, har man fått höra bland annat följande: *Symfonier:* Beethoven n:o 2, Norman n:o 2, Beethoven n:o 1 och Schubert H-moll. *Konserter:* Gade D-moll op. 56 för violin och orkester (solist fröken Bodman); Mozart n:o 6 Ess-dur för violin och orkester (solist konsertmästare Snoeck); Wieniawski D-moll för violin och orkester (solist herr Stanislaw Dabrowski); Haydn D-dur för violoncell och orkester (solist prof. Hugo Becker); Saint-Saëns A-moll för violoncell och orkester (solist prof. Hugo Becker); Liljefors F-moll för piano och orkester (solist tonsättaren). *Ouvertyrer:* Cornelius, »Barberaren i Bagdad»; Mozart, »Trollflöjten»; Adam »Konung för en dag»; Wagner, »Lohengrin»; Weber, »Euryanthe»; Rossini, »Wilhelm Tell»; Thomas, »Raymond»; Massenet, »Phaedra»; Humperdinck, »Hans och Greta»; Cherubini, »Anacréon» samt Sjöberg, »Gustaf Wasa» (under tonsättarens ledning). Dessutom kan nämnas: Weber-Berlioz, Aufforderung zum Tanz; Rubinstein, balettmusik ur »Feramors»; Kajanus rhapsodi n:o 2; Wagner, potpourri ur »Mästersångarne i Nürnberg»; Wagner, marsch och kör ur »Tannhäuser»; Saint-Saëns, »le rouet d'Omphale», symfonisk dikt; Meyerbeer, kröningsmarsch ur »Profeten»; Saint-Saëns, »rondo capriccioso» för violin och orkester (solist konsertmästare Snoeck); Wagner, tonbilder ur »Valkyrian».

Den som inte är nöjd med att i Göteborg på en månads tid få höra så mycket god musik, utförd på ett i det hela förträffligt sätt, den får sannerligen se sig om efter en annan marknad.

Af de omnämnda solisterna är naturligtvis *professor Becker*, den världsberömde violoncellisten från Frankfurt a/M., att sätta i främsta rummet. Den utomordentligt högt uppdrifna tekniken, den strålande tonen och det nobla, manliga, stilsäkra föredraget, allt förenar sig till att göra professorns spel till en ogrumlad njutning. *Konsertmästare Snoeck* visade sig som en framstående Mozartspelare, med ovanligt vacker ton, säker teknik och en stilfullhet i utförandet, som tydligen bevisade den unge mannens stora musikaliska begåfning. Den unge *Dabrowski* visade i Wieniawskis violinkonsert prof på en uppdrifven teknik och ett lidelsefullt temperament.

Inom orkestern har bildats den så kallade *Holländska stråkkvartetten*, bestående af herrar *Snoeck*, *Appelboom*, *van Praag* och *Schroeder*, som ämnar att under vintern gifva tvenne kammarmusiksoareer härstädes. Alla fyra äro framstående krafter inom orkestern och de komma säkerligen att prestera ett vackert utförande af de program som väljas. De ämna att med sig emellanåt adjungera den framstående soloklarinettisten inom orkestern herr *Hofmeester* för utförande af kvintetter.

Endast få andra konserter ha ägt rum under månaden. Bland dessa böra omnämnas:

Prager Stråkkvartettens vackra konsert i Handelsinstitutet den 7 nov. Det ypperliga samspelet och starkt liffulla föredraget kom i främsta rummet väl till sin rätt i Smetanas vackra kvartett »Aus meinem Leben» samt till stor del äfven i Schuberts D-mollkvartett (Der Tod und das Mädchen). Beethovens kvartett G-dur op. 18 n:o 2 fick däremot ej i afseende på stilriktighet ett tillfredsställande utförande. De olika instrumenten utmärkte sig ej genom klangskönhet, men maken till föredrag och intressant spel, som af dessa herrar presterades, får man leta efter.

Den 17 nov. gaf fröken *Karin Schrey*, en ung finsk sångerska, konsert i Handelsinstitutet. Fröken S. befinner sig ännu på elevstadiet och mycket i röstutbildningen är ännu ofärdigt, hvarför en konsert af henne nu nödvändigt måste gifva anledning till anmärkningar ur rent teknisk synpunkt. Fröken S. hyllar en uppfattning af röstutbildningens svåra och omstridda konst, som ännu är ganska ny och på grund deraf har många motståndare. Ur denna synpunkt var det kanske litet obetänksamt att framträda inför offentligheten, innan utbildningen var afslutad. Emellertid kunde man konstatera ett godt material och ett omisskänneligt konstnärsgry, som gaf sig uttryck i ett träffande och intelligent föredrag af det med fin smak sammansatta programmet, som upptog namnen Schubert, Bruch, Schumann, Sibelius och Järnefelt samt dessutom finska folkvisor. Hon biträddes af konsertmästare *Snoeck*, som spelade Bruchs romans för violin och piano samt en ungersk dans af Brahms-Joachim. På det moderna området rör sig herr S. ej med samma säkerhet och framgång som på det klassiska. Han äger ej ännu* passionerad glöd och mognad i lika hög grad som musikalisk stilkänsla. Detta bevisade han bäst i den extra gifna chaconnen af Bach, som spelades masterligt. Ackompanjementet till samtliga nummer sköttes väl af fru *Ellen Nilsson*.

Hr *John Forsell* gaf en konsert den 24 nov. i Konserthuset. Programmet, som var sammansatt af visor och operaarior, upptog först en afdelning egnad åt Mozart. Den ståtliga cantate, som inledde konserten, samt arian ess-dur ur »Figaros bröllop» fingo ett förträff-

* Han är blott 20 år.

ligt utförande. Detsamma kan tyvärr ej sägas om de båda sångerna, Das Veilchen och An Cloë, der de alltför teatraliska effekterna förtogo doften af det hela. Andra afdelningen upptogs af tre opera-arier nemligen ur »Dinorah», »Eugen Onegin» och »Så tukias en argbigga». Arian ur »Onegin», som herr F. ett par gånger förut föredragit här, gjordes mästerligt såväl i tekniskt som musikaliskt-dramatiskt hänseende. Det är derför så mycket beklagligare, att herr F. misslyckades i de båda andra arierna. Han hemföll här åt den olyckliga mani, han på senare åren fått, att forcera rösten långt utöfver gränserna för det sköna. De båda arierna formligen rötos fram och koloraturen i »Dinorah» var allt annat än soignerad. Det är beklagligt att en sångare, som har så godt som alla förutsättningar för att bli en af de förnämsta, skall genom dylika okonstnärligheter tillintetgöra och nedrifva hela sin prestation. Tredje afdelningen utgjordes af sånger af Svedbom, Lindblad, Arnman och Sjögren. Förhållandet var här detsamma: en del af sångerna gjordes mycket fint, t. ex »Källan» af Svedbom, andra åter föllo offer för sångarens lust att visa sina lungors styrka. Rösten, som i högsta läget och mellanläget, såväl i mezzo-forte, piano och pianissimo har en oförliknelig klang och skönhet och behandlas med fulländning, får i det lägre registret en ful, grötig, starkt pressad klang. Ackompanjementet, som sköttes af herr *John Jacobson*, var i det hela alltför klumpigt och groft.

H—t.

Musikpressen.

På Abrh. Lundquists förlag har utkommit:

för piano, 2 händer:

Petre, Torsten: *Fantasier för piano*, op. 37. Pr. kr. 1,50;

för violin och piano:

Aulin, Tor: *Wiegenlied*. Pr. Mk. 1 (75 öre);

för en röst med piano:

Peterson-Berger, Vilhelm: *Fyra muntra visor*. 1. Beväringsvisa, 2. Sång efter skördeanden, 3. Fanjunkar Berg, 4. Selinda och Leander, ord af E. A. Karlfeldt. Pr. 2 kr.; — Ur »Vildmarks- och kärleksvisor» af E. A. Karlfeldt. 1. Drömd lycka, 2. Serenad, 3. Sagan om Rosalind, 4. En spelmansvisa. Pr. 2 kr.

Eriksson, Josef: *Fyra sånger*. Op. 5. N:o 1 Lägg lugnt och fast din hand i min» (c-e); 2. Adagio (c-cis); 3. Dina ögon äro eldar (c-fiss); 4. Du vet ej (e-g). Pr. kr. 1,50.

Nyblom, Carl Göran: *Manoblomman och biet* (f-fiss eller a). Ur indiska skådespelet »Sakuntala». 75 öre; — *Necken* (e-g eller a), ord af Stagnelius. 1 kr.

Vretblad, Patrik: *Maj-visa* (Mailied), ord af Fr. Nietzsche (ess-gess). Pr. 75 öre.

Almqvist, Sigrid: *Två sånger*. 1. Inga lill (c-ess); 2. Vaggvisa (h-d) 75 öre.

Carlberg, C. G.: *Ung kärlek* (h-e eller a) ord af E. A. Karlfeldt. 1 kr.

Rudin, Daniel: *Linnéan* (d-e). 60 öre.

Knut Nybloms visor »sjungna till luta», arrang. med pianoackompanjemang af C. G. N., kr. 1,25.

Flerstämmiga sånger:

Peterson-Berger, Vilhelm: *Sånger för blandat kör*. 1. Necken (ord af Stagnelius); 2. Guldfågel (ord af Snoil-ky); 3. Vårsang I; 4. Vårsång II; 5. Juninatt. Zwiegesang; 6. Det står ett ljus i Österland. Svensk folkvisa. Pr. 2 kr.

Petre, Torsten: *Upsala-Minnen*. 12 qvartetter för mansröster. Op. 36. Pr. 1,50.

På Elkan & Schildknechts förlag ha utkommit:

För piano, 2 händer:

Cronholm, Axel: *Eko från Elbedalen*. Tonmålning. Pris 75 öre. — *Dufvoposten:* Idyll. 50 öre.

Heins, Carl: *Menuet à la reine; Menuet à la cour*, arrang. Favoritdanser vid kejs. hofvet i Berlin. 50 öre.

Wahlström, Nina: *5 Nya Albumblad*. Serenad. Petite Valse. Polonaise. Primula veris. Titania. Kr. 1,50.

Komzak, Karl: 1. Folkvisa. 2. Saga. Op. 135. Arrang. 75 öre.

Serrander, S.: *Sport och Idrott*. Marsch. 50 öre.

Jonsson, Wilh.: *Fest-Marsch* vid Försäkrings-aktiebolaget Skandias 50 års jubileum. 50 öre.

Campbell, Agnes: *Jublande toner*. Vals 1 kr.

Heimdahl, Ferd.: *Daisy*. Valse Boston. 75 öre.

Morena, Camillo: *Känguhru-Polka* (amerikanisch). Op. 79. Kr. 1.

Sandels, Ellen: *Margareta-Vals*. Boston-Vals, H. K. H. Hertiginnan af Skåne underdånigt tillegnad.

för violin och piano:

Petre Torsten: *Ave Maria*. Op. 34. Pr. 75 öre.

Berner, Louis: *Myrtenkronan*. 75 öre.

för stråkkvartett:

Haydn, Jos.: *Largo*. Pr. 1 kr.

för orgel och orgelharmonium:

Chopin, Fr.: *Sorgmarsch*. Arrangement för *orgel* med tvenne manualer och pedal jemte registrerings-anvisning af Gustaf Hägg, organist i St. Klara kyrka, Stockholm. 75 öre.

Lund, L. Aug.: *Melodi-Album för orgelharmonium*. 3:e häftet. 50 små Preludier, rythmiska Koraler, Hymner och Sånger m. m. i lätt arrangement. Kr. 1,50.

för en röst med piano:

Werner, Regina: *Det doende Barn* (h-e). Ord af H. C. Andersen. 75 öre.

Wennerberg, Sara: *Tre trallande jäntor* (d-e). Ord af G. Fröding. 50 öre.

för manskvartett:

Omtyckta mans-kvartetter. Partitur. N:o 13. Otto Edberg: *Blomstrens saga*; N:o 14. *Tre svenska folkvisor*, arr. af J. A. Ros. N:o 15. *Två nyländ ska folkvisor*, arr. af N. Chrisander.

Mängden af tillströmmande musikalier vid julens annalkande är för stor att de kunna i en anmälan omständligare här recenseras. Börja vi med de oss först tillsända, från Abr. Lundquist, så utgöras de mest af sånger. Ensamt för piano finna vi Petres »Fantasier». Dessa, lika hans vanliga populära salonsstycken, bära opustalet 37 men äro egentligen 9 litet effektfullt omstufvade manskvartetter af de 12 (op. 36), som nedan skola omnämnas. Af dem saknas n:r 3, 7 och 9 i pianohäftet. — För violin och piano bjuder Tor Aulin en vacker »Wiegenlied» i äkta »Berceuse»-stil. — Bland sångerna må främst nämnas Peterson-Bergers. Hans »Fyra muntra visor» traffa väl i enkel form, som sig vederbör, Karlfeldts muntra text. De äro lätt utförbara äfven beträffande röstomfånget, som sträcker sig från ettstr. c till e eller f. Mera komplicerade, äfven harmoniskt, och med ej så lätt ackompanjemang äro »Vildmarks- och kärleksvisor». De äro emellertid rätt melodiska och »Drömd lycka» har strofer som komma en att tänka på »Faust» och »Jolantha». Röstomfånget är lika med föregående. — Ericksons »Fyra sånger» äro intressanta, uttrycksfulla och med kraftig, ofta kromatisk harmonik. — Af C. G. Nybloms sånger har visan ur »Sakuntala» stundom något tvära modulationer, kanske i indisk stil. »Necken», till Stagnelius' gamla bekanta dikt, har hr N. gifvit en lyckad omklädnad i toner, dramatiskt verkningsfull, till melodi och ackompanjemang anslående. — Vretblads »Majvisa», med tysk och svensk text, utgör en mest på arpeggievågor i ackompanjemanget framflytande svärmisk melodi. — I enklare stil äro de öfriga sångerna af Sigrid Almqvist, C. G. Carlberg och Daniel Rudin. Knut Nybloms 4 visor torde vara kända för dem som hört honom sjunga dem sjelf till luta. De ligga ej högt och äro lätt utförbara.

En nyhet af intresse, specielt för våra sångsällskap äro Peterson-Bergers »Sånger för blandad kör». Här möter oss äfven Stegnelius' »Necken» med sopransolo (»Arme gubbe, hvarför spela»). Dessa sångkörer äro på det hela enkla och lätta att sjunga. — Sångkvartetterna »Upsala-minnen» af Petre innefatta: 1. Morgonen, 2 Tankar, 3. Slutkalaset, 4. Våren kommer, 5. Den sköna natten, 6. Perlen, 7 När skön maj-ol går opp, 8. Serenad, 9. Skyar hopa sig, 10. En solglimt bland molnen, 11. Nordmöns skål, 12. Pr. Mora vall. N:o 1 och 2 ha text af Runeberg, 3 och 4 af Tegnér, 5, 6 af

Snoilsky och W. K. Hansen, de öfriga af komponisten. Sista kvartetten är en vexelsång mellan baryton (Engelbrecht) och kör. Somliga i samlingen, t. ex. »Våren», klinga rätt bra, men sångerna äro i allmänhet föga originella.

Musikalierna från Elkan & Schildknecht äro mest instrumentalsaker. Det innehållsrikaste pianohäftet är Nina Wahlströms »Albumblad» med vackra och väl skrifna ehuru icke djupgående stycken. Mindre äro de öfriga häftena, som innehålla lätt och populärt hållen pianomusik, Cronholms »Dufvoposten» samt »Eko från Elbedalen», Komzaks »Folkvisa» och »Saga», Heins' Menuetter, den sista den bekanta ur »Don Juan». Ma scherna äro af mera vanlig beskaffenhet liksom dansmusiken, hvaraf Ellen Sandels »Margaretavals» prydes af hertiginnans porträtt, omgifvet af prestkragar på blå grund Af humoristisk natur är »Känguruh-Polkan» — Petres »Ave Maria» för violin och piano är ett stämningsfullt stycke. »Myrtenkronan», arr. för samma instrument, är en gammal bekant god vals. — Af mindre vanligt värde är Haydns »Largo» i stråkkvartett, hvars utgifvande länder förläggaren till heder. — Chopins bekanta »Sorgmarsch» har af dir. Hägg väl arrangerats för orgel; den användes ofta, som bekant, vid kyrkbegrafningar. En annan förtjänstfull »arrangör» är dir. L. Aug. Lund, såsom han visar med sitt »Melodialbum» för orgelharmonium, hvars rika innehåll vi ej ha utrymme nu att redogöra för.

Af sångerna är naturligtvis Sara Wennerbergs »Jänter» en munter visa, lämplig för fru Anna Norries repertoar. Af motsatt natur är »Det døende barn» af Regina Werner till Andersens dikt, som fått en stämningsfull musiktolkning. — I samlingen »Manskvartetter» innehåller ett häfte nyländska, ett svenska folkvisor; tredje häftets sång, »Blomsterens saga», i folkvisans stil, med barytonsolo är af tonsättaren tillegnad Qvartettsångareförbundet i Stockholm.

(Fortsättning af »Musikpressen» och Litteratur-anmälan måste uppskjutas till nästa nummer.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern.

Nov. 17, 24, dec. 2. Puccini: *Bohème.* (Mimi: sign. Maria Labia, gäst).
18. Verdi: *Den vilseförda.*
19, dec. 4. Tschaikowsky: *Jolantha* (frk. Svärdström); Leoncavallo: *Pajazzo.*
20, 23. Beethoven: *Fidelio,* opera i 2 akter. Andra akten afd. i 2 tablåer. 50:de gången. 100:de årsdagen af operans första uppförande 20 nov. 1805 (Leonora, Marcellina: fru Östberg, frk. Hesse; Florestan, Don Pizarro, Don Fernando, Jacquino: hrr Menzinsky, Stiebel, Sjöberg, Malm; Rocco: hr Svedelius, deb.)
22. Boito: *Mefistofeles* (Margareta-Helena: sign. Labia).
25. Bizet: *Carmen* (Carmen: fru Hellström).
26. Gounod: *Romeo och Julia.* (Julia: frk. Svärdström.)
27. Tschaikowsky: *Eugen Onegin.*
29. R. Wagner: *Lohengrin.* (Elsa: frk. Svärdström)
Dec. 1. Gounod *Faust* (Margareta: frk. Svärdström.)
3. Thomas: *Mignon* (Mignon: frk. Hesse).

Östermalmsteatern.

Nov. 17, 26, dec. 3. L. Varney: *d'Artagnan* (matiné).
18—23. Offenbach: *Orpheus i underjorden.*
24—dec. 3. *Damen från nattkaféet,* lustspel af G. Feydau. (Fru Wiehe-Bereny, gäst).

Musikaliska Akademien.

Nov. 21. *Konsert* af fröken Astrid Ydén. Biträdande: frk. Maja Köhler (sång) och hr Vilh. Stenhammar.
24. *Mozart-afton* af hrr T. Aulin och V. Stenhammar. Biträdande: frök. Valb. Svärdström.
28. Konsertföreningens 2:a abonnemangskonsert. Biträdande solist: hr Georg Höeberg (viol): dirigent: hr Tor Aulin. 1 J. H. Roman: Introduzione, Grave e Andante för ork.; 2. Louis Glass: Symfoni D dur N:o 3, op. 30 (manuskr.; 3. J. Brahms: Violin-konsert (hr Höeberg); 4. Georges Bizet: »L'Arlesienne-Suite N:o 2.

Vetenskapsakademien.

Nov. 21. *Konsert* af operasångaren Carl Carlander. Biträdande fru Mally Högberg, frök. Anna Lisa Carlander.
23. *Konsert* af fru Hilma Munthe-Sandberg (viol). Biträdande. fru D. Afzelius-Bohlin, frk. Märtha Ohlson, hr Tor Aulin.
29. *Konsert* af hr H. Jackson-Norris. Biträdande: fröken Märtha Ohlson.
Dec. 1. *Konsert* af komponisten Louis Glass och violinisten G. Höeberg. 1. G. Höeberg: Sonat för violin och piano, G dur, op 1; 2. Beethoven: Kreutzersonaten för viol och piano, op. 47; Mozart: Sonat för violin och piano, A-dur.

Jakobs kyrka.

Nov. 25. *Orgelkonsert* af dir. Alb. Lindström. Biträdande: frök. Z. Wall, hrr L. Zetterqvist, Er. Kjellström.

Östermalmskyrkan.

Nov. 27. *Konsert* af sångsällskapet O. D. från Upsala. Dir.: hr Ivar Hedenblad.

En högtidlighet för vännerna af ädel klassisk musik var uppförandet af Beethovens »Fidelio» på 100-årsdagen af operans första uppförande i Wien den 20 november 1805 Med bortseende från den tidens stil i afseende på text och delvis äfven musik, framstår dock Beethovens enda opera såsom ett af de härligaste sceniska musikverk, som skapats, uppfyldt som det är af gripande och sköna musiknummer. I afseende på vokalmusik var ju Beethoven opraktisk och ställde orimliga fordringar på rösterna, och detta spörjes ej minst i detta hans verk, exempelvis fängelseduetten och Florestan-arian. Men med detta och ett och annat odramatiskt i komposition får man öfverse. Beträffande slutet af operan, kunde en del strykningar af upprepningar vidtagas utan skada eller brist på pietet. Utförandet, med nästan ny rollbesättning, var berömvärdt Fru Östberg är, som man vet, en värderad Fidelio och vann med sin stora aria rikt bifall. Florestan återgafs förträffligt af hr Menzinsky. Vackrare stämma i detta parti har man ej hört här sedan Ödmann 1882 sjöng detsamma, om än Brabbost med sin röststyrka lyckades beherska det. För första gången sjöng hr M. sin roll på svenska och med godt uttal. Fröken Hesses Marcellina och hr Malms Jacquino kunde ej bättre representeras och i Roccos parti gjorde hr Svedelius med sin ypperliga stämma en lyckad debut, om än spelet skulle ha vunnit på mera gemytlighet i scenen på fängelsegården. Hr Stiebels Pizarro skulle ha vunnit på en lugnare framställning och bättre maskering. Körerna klingade vackert och det hela gick mönstergilt under hr Hennebergs ledning. Som vanligt spelades den härliga »Leonora»-ouvertyren, C-dur n:o 3, före sista tablån.

Som Carmen har fru Hellström uppträdt under f. d. fru Jungstedts tjänstledighet. Sångpartiet, äfven i lägre registret, sköttes af henne med vanlig talang och sådan utvecklades äfven i spelet, men sjelfva Carmen-karaktären öfverensstämmer mindre med den värda artistens blida naturel. Signorina Labia synes fortsätta sitt gästspel med framgång

Af konserter må först nämnas hrr Aulin och Stenhammars Mozart-afton, lika intressant som njutningsrik, hvilket den talrika publiken ock tycktes finna; ett bevis på att enkel musik af denna gamla klassiska stil ännu kan uppskattas. Programmet upptog sonater för violin och piano F-dur (Pet. N:o 9), E-moll (Pet. 4) och B-dur (Pet. 15) samt solosånger: »Trennung und Wiedervereinigung», »An Chloe», »Der Sife des Friedens», »Schon klopfet mein liebender Busen» och »Warnung» samt, extra »Wiegenlied», alla behagligt sjungna af frök. Svärdström med hr Stenhammars fina ackompanjemang.

Fröken Ydéns konsert gafs inför en talrik och tacksam publik och är förut

delvis nämnd. Af hennes medhjelpare må nämnas att fröken Maja Köhlers sång gjorde behagligt intryck, ehuru rösten på grund af indisposition ej kom till sin rätt. Fröken K. är bosatt i England och der värderad som sångerska. På denna konsert sjöng hon »Dyvekes Sange» af Pet. Heise och med harp-ackompanjemang »Dalvisa» och »Per Svinaherde» samt en sång af Elgar och Skotsk ballad. Hr Stenhammar utfyllde programmet med pianosoli ur Sjögrens »På vandring» nämligen »Morgonvandring», »På sjön» och »I bykrogen».

Omnämnandet af de stora konserterna af Konsertföreningen och Filharmoniska sällskapet jemte öfriga här ofvan uppräknade måste af bristande utrymme uppskjutas till nästa, snart utkommande nummer.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Sedan fru Lykseth-Schjerven nu tillfrisknat, är Wagners »Siegfried» bestämd att få sin premiär måndagen den 11 d:s. Vi erinra om, att för musikdramats text- och musikinnehåll har redogjorts i nr 15 och 16 af denna tidning.

Kgl. teaterns spel- och öfningslista upptager för öfrigt »Fra Diavolo», »Trollflöjten», »Hans Heiling», »Judinnan» och, antagligen som julpjes, Ivar Hallströms »Den förtrollade katten», sagospel med sång i 3 akter, först uppförd här på operan 1869.

Vasa-teatern, som varit stängd sedan i maj förra året, har nu efter af vederbörande gillade lokalförändringar till teaterpublikens betryggande, ånyo öppnat sina portar och gaf första föreställningen den 30 sistl. november med en dramatisk pjes. Hr Ranft innehar fortfarande teatern.

Musikaliska akademien höll den 29 nov. under ordförandeskap af v. præses, justitierådet K. Silfverstolpe, ord. månadssammankomst.

Sedan v. præses inför akademien anmält, att dess utländske ledamot kapellmästaren vid Opéra Comique i Paris, Jules Danbé, aflidit, företogos till behandling k. remisser och skrifvelser.

Innehafvaren af Jenny Linds stipendium, herr Adolf Wiklund, beviljades på ansökan att äfven nästa år få innehafva samma stipendium.

Utmärkelse. Medaljen »Litteris et artibus» har tilldelats förste violinisten i hofkapellet E. O. Sundqvist.

Sven Scholander i Schweiz. Sven Scholander har nu på sitt sångartåg kommit till Schweiz, der hans debut möttes med odeladt bifall. Hr Scholanders resa går nu genom hela Baden upp till Frankfurt, München, Leipzig och åtskilliga städer i Nordtyskland, hvaribland en andra afton i Berlin den 3 december, för att åter inträffa i Stockholm i medio af december.

Quartettsångare-Förbundet härstädes ämnar den 16 dec. gifva en konsert till förmån för dess nuvarande sånganförare, hr J. Ullstedt, som tillhört Förbundet sedan dess början år 1883 och under denna tid nedlagt ett betydelsefullt arbete i qvartettsångens tjänst såväl inom Förbundet som i en del af hufvudstadens sällskap. Konserten eger rum i Musikaliska akademien, och kommer inkomsten däraf att oafkortad tillfalla hr Ullstedt.

Borgarskolans musikafton d. 22 nov. hade en viss festprägel med anledning af att man firade ett jubileum. Den utgjorde nämligen nr 100 i den serie af musikaftnar, som från och med november 1901 ingått såsom led i Borgarskolans verksamhet. Den nitiske ledaren, d:r Karl Valentin, till ära hade kvällen uteslutande egnats åt hans tonsättningar, på programmet representerade af en hel del kompositioner för sångröst, ett fiolnummer samt ett litet körverk i balladform. Medverkande voro frök. Valb. Svärdström, hrr V. Klein, Axel Runnqvist, dir. V. Wiklund (vid pianot) samt en blandad kör.

Falun. Opera-comique-sällskapet, direktion Axel Lindblad, har d. 27—30 nov. uppträdt på härvarande teater och gifvit »Boccaccio», »Geishan», »Den sköna Helena» och »Tiggarstudenten», hvari frök. Gabrielle Bidenkap gästat som Simon.

Från andra land.

Paris. »Miarka», musikaliskt lustspel i 4 akter af Jean Richepin, musik af Alexandre Georges, gick den 7 november öfver scenen på Opéra Comique för första gången. Musiken är byggd på förut kända sånger af tonsättaren. Operan blef mycket väl emottagen af publiken.

München. D. 29 okt. egde på hofteatern rum rum premiären af »Ilsebill», sagoopera af Fredr. Klose, med text efter Grimms saga om »fiskaren och hans hustru». Verket erhöll stor yttre framgång och säges vara talangfullt komponeradt, ehuru ej mycket rikt på uppfinning.

Prag. Eugen d'Alberts nyaste operaverk, »Flauto solo», musikaliskt lustspel i 1 akt, text af H. v. Wolzogen, hade sin premiär här den 12 nov. Såväl texten som den lifvande musiken berömmas, och komponisten hylldes med stormande bifall och många inropningar.

(*Obs.* Notiser från våra grannland måste uppskjutas till införande i nästa nummer.)

Musikbilagan

till detta nummer.

Musikbilagan, som medföljer till tidningens prenumeranter (icke med lösnummer), innehåller stycken för piano, af hvilka en del på begäran utgifvas. De äro utan anspråk men torde få räknas hålla medelvägen mellan den trivialt populära genren å ena sidan och den starkt dissonans-pepprade och djupsinniga nutidsmusiken. En »Jubelpolonäs» inleder häftet med syfte på att Svensk Musiktidning i år upplefver sin 25:te årgång. »Gamla tider» är ett stycke i äldre stil, de öfriga bagateller, som borde ha öfverskriften »Con sentimento» för att komma till sin rätt.

Tonsättaren.

Dödsfall.

Bianchini, Charlotte, f. *Lindahl,* f. d. operasångerska, f. i Stockholm 1833, afled den 23 nov. vid Nykvarn. I början af 1850-talet var hon anställd vid Stjernströmska Mindre teatern (n. v. Dramatiska) efter att ha genomgått kgl. teaterns elevskola. Begåfvad med en särdeles vacker sopranröst uppträdde hon vid nämnda teater tillsammans med Oskar Arnoldson och Fritz Ariberg i flera operetter, såsom Dalayracs »En egendom till salu», Della Marias »Den unge arrestanten» och »Operakomiken», Dittersdorfs »Doktorn och apotekaren», Offenbachs »Förlofningen vid lyktsken» m. fl. Mesta bifallet torde hon ha vunnit med titelrollen i Himmels sångspel »Fanchon eller lyrspelerskan». 1858 gifte hon sig med grosshandlare Aug. Bianchini och drog sig sedan undan till privatlifvet. Först efter mannens död på 1870-talet beträdde hon åter scenen som skådespelerska 1882—3 vid Nya (nu Svenska) teatern, men rönte ej nog framgång till fortsättande på teaterbanan.

Danbé, Jules, violinist, kapellmästare vid Opéra Comique i Paris, f. 16 nov. 1840 i Caen, har aflidit för en månad sedan i Paris. D. hade förut verkat som orkestermedlem och föranstaltat egna konserter samt blef 1877 efter Lamoureux orkesterchef vid Op. Comique. Han har utgifvit en violinskola samt etyder och stycken för violin. D. var medlem af svenska Musikaliska akademien.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — **25:te** årgången. — *För hvarje musikaliskt hem, utgifves 1905 efter samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utvecklad. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

OBS. Porträtter med biografier i ***N:o 1: Adolf Lindgren. — Fr. Wult von Steijern. — Georges Beer; N:o 2: Wilh. Kienzl. — Mischa Elman; N:o 3: Ellen Beck — Agga Fritsche; N:o 4: Christian Sinding; N:o 5: Märtha Ohlson. — Valborg Svärdström*** (som Jolantha); ***N:o 6: Hugo Alfvén, — Lola Artôt de Padilla; N:o 7: Manuel Garcia. — Joseph Czapek; N:o 8: H. C. Andersen. — Helge Nissen; — N:o 9: Bruno Aspelin; — N:o 10: Henry Wood — Clara Hultgren; — N:o 11: Josef Dente; — N:o 12: Gustave Thalberg; — N:o 13: Francesco Tamagno; — N:o 14: Sigrid Arnoldson; — N:o 15: Art. Hartmann — E. Consolo. — N:o 16: Tor Aulin.***

Å Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6, samt i bok- och musikhandeln finnes till salu

MELODISKA MINNESBLAD

4 Pianostycken — *Barcarole, Mazurka, Canzonetta, Nenia* — af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

OBS. OBS.

Musik-lärare

och

-lärarinnor

kunna annonsera **billigt** i

SVENSK MUSIKTIDNING.

Presentkort

å

SVENSK MUSIKTIDNING

å 5 kronor

finnes att tillgå å tidn:s expedition

Kammakaregatan 6

samt i bok- och musikhandeln.

OBS! Vacker och lämplig julklapp.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3:50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det värkligen är».

(Gotlands Allehanda)

Elkan & Schildknecht's Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från J. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör. S. Andersson, Bergqvist & Nilsson I. P Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: från J. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

3 Malmskinnadsgatan 1[illegible], Stockholm.

J. G. MALMSJÖ, PIANOFABRIK

Kongl. Hofleverantör

GÖTEBORG

Etablerad 1843

Begagnade instrument tagas i utbyte. Bekväma afbetalningsvilkor.

Den *enda* svenska Pianofabrik, som vid mångfaldiga täflingar *alltid* erhållit *högsta* priset.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

GULDMEDALJ »för utmärkta flyglar och pianinos»

Göteborg 1891 Malmö 1896 Stockholm 1897

ensam bland svenska pianofabriker. Inalles *21 första pris*

Eleganta Permar

till ***Svensk Musiktidning*** finnas till salu uti flera färger. Pris kr. 1,50, hos A. F Högbergs bokbinderi, Davidbagares gata N:o 22—24.

Festmarsch

för piano af

Gustaf Hägg.

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Ludwig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

INNEHÅLL:

Astrid Ydén (med porträtt). — A. E. Pratté. Ett trettioårsminne (med porträtt). — Några Pratté-minnen af Fr. J. Huss. — Om musiken som uttrycksmedel. Ett litet bidrag till tonkonstens estetik, af C-l L. (forts.) — Musikbref från Göteborg af H—t. — Musikpressen — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten samt från andra land. — Musikbilagan till detta nummer. — Dödsfall. — Annonser.

Musikbilaga: Tonminnen för piano: *Jubel-polonäs. — Canzonetta. — Gamla tider. — Valse mignonne. — God natt!* af Fr. J. Huss.

G. C. Gustafsons Boktryckeri, Stockholm, 1905.